annum aluearium sese receperant ad arbitros, au
ad judices, non satis scio, magna spes tenet bonos fortis
futurum ut urbe, aris, focisque potiantur. Nam usque
adhuc lis quasi de pastello pendet, nunc vero aut
reges erunt. Nisi jam iterum viderem non me-
diocriter solicitus essem, Nam et horum defectio
mereretur aliquod magnum malum, et illorum re-
ditus cum triumpho ruina erit et excidium urbis
Bremae. Sed ego ut coeperam dicere, miseriis freti,
quamlibet fortunam justa pati possumus. Tantum
det Dominus gloriam nomini suo et confundat versu-
tiam eorumque qui praefractis animis ecclesiae pestem ma-
chinantur. Vos qui fratres, qui habetis quotidiana
exercitia verbi et invocationis, adjuvate nos ob se-
cro vestra intercessione. Ego sicut vestra auspicia
anno superiore Duisburgi multis lacrymis Christo
commendavi, ita nunc vestrae dispersionis nunquam
obliviscor. Ea nihil obstabit Domino quominus ex-
ta manu sua de coelo vos iterum colligat et orantes
reducat. fiat. Vale cum optima conjuge pridie Cal.
Febr. 1568. Bremae Johannes Molang.

137) M. Henrico Schoneburg Emde
Pax Christi.

[= Mscr. a. 7 - Nr. 187]

Dilecte frater, gratias ago per hunc quemque ma po-
cta scripsisti, puta duodecim dolleros, quatuor Carolos
et 2 stuf. Convenit numerus utrinque par, et tu totidem
tibi gratias ago, qui in tuis partibus meos familiares
non exclusisti. Gratulabatur piae memoriae con-
junx in literis quas istinc ad me postremas dedit
tam commodum hospitium profugis adolescentibus
nostris apud idoneum praeceptorem inventum
esse. Itaque ago gratias et mutuum officium sper-
te, unquam res postulet, promitto. Caeterum asseris
magnam experiri patientiam et ingratitudinem,
ex quadringentis tricentum hic toto biennio qui
conficere. Perinde quasi aut mortui aut nunquam
nati essent: itaque respiciunt ad me meritum ne
tollere curant. Sed valeant querelae. Nam Deus
est mea merces, ad quem respiciunt curae et
cogitationes nostrae. Rogo meorum etiam memor

et mihi succenseo quod mearum rerum sedem hic
posuerim ubi nemo ex tanta dissipatione Ecclesiarum
nostratium nobis sese dignatur adjungere. Quum
isthic apud vos omnia ferveant et efflorescant, hic
mortua est solitudo hic plane deserti sumus. Quã vellē
eorum, qui anguste isthic habitant, aliquorum hanc
urbem commigrasse, ubi si non haberent tam pieta-
tis et verorum cultuum exercitia, quibus florent Em-
dae vestra collegia: possent tamen ex sua conscientia
vitam hic agere quietam et placidam cum pietate
et honestate. Sed nescio quo fato hujus urbis infelici
et misero nemo huc voluit divertere, nemo tanquam
contagio infectus voluit commorari. Qua quidem in re
ipsorum integritatem non inspicio, sed meum, ut dixi,
stomachum et meam iram depono. Nec possum sta-
tionem meam sine jussu summi imperatoris deserere,
quartam adesse fere huic ornandae me decet [illegible]
bere. Si liber essem, jam pridem isthuc ad profli-
gatos patriotas me transtulissem, quorum consor-
tio etiam hactenus nihil mihi queat esse dulcius. Nunc
quantum fieri potest in schola me exerceo, ubi doctri-
nae libertatem habeo et sincerae institutionis. Quid
causae esse dicam, quod ex tam speciosis congressibus,
quibus completa fuit urbs, tam repente tam misera-
bilis dispersio facta sit? Admirans factum est istud,
quod jam me confiteor non posse mente comprehen-
dere. Sed haec aliàs, nunc finem hic quod debebat,
et bene et feliciter vale. ad Calendas Februarij
1568. Bremae.

Johannes Molanus.

Clariss. Doct. Alberto Hardenberg Emdae 138/

Pax Christi.

Venerande frater et Doctor clarissime, tuae literae
tam piae tamque ardentes non parum recrearunt, quam
si dixeris excitatus essem. Nam ingenium partim incom-
pressum partim innata quadam ignavia, sic plerumque in-
ertiam cogitur ut aegre se possit attollere. Nunc
praesertim quum anni recedentes adimunt alacrita-
tem et augent vitae incommoda, vix quo compositè
sugo se revocatione oblectantem spiritum in meo pe-

[= Mecr. a. M.: Nr. 188]